

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 i 1458).

Zgodnie z brzmieniem upoważnienia, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, zakres i formy prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej, mając na względzie dobro dzieci i młodzieży.

Głównym celem projektowanego rozporządzenia jest dostosowanie przepisów dotychczasowego rozporządzenia do przepisów:

- 1) ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. poz. 1916 oraz z 2016 r. poz. 2003), na mocy której dokonano zmian w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 i 1458), zgodnie z którymi podstawę do działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii stanowi odpowiednia część Narodowego Programu Zdrowia obejmująca Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii (§ 5 ust. 3 pkt 1 i § 7 ust. 6);
- 2) ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949) (§ 2 ust. 2 pkt 7, § 5 ust. 3 pkt 5, § 6 ust. 1 i 5 oraz § 7 ust. 1 pkt 1 i 2 i ust. 2)

Projektowane zmiany w zakresie dostosowania przepisów mają charakter porządkowy i nie wpłyną na dotychczasową działalność prowadzoną zgodnie z przepisami obowiązującego rozporządzenia.

Ponadto, przepisy przedmiotowego rozporządzenia uzupełniono o regulacje podkreślające konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na zagrożenia związane z używaniem środków zastępczych (tzw. dopalaczy), które mają na celu minimalizowanie ryzyka używania takich substancji przez dzieci i młodzież w wieku szkolnym i prowadzenie skutecznej profilaktyki szkolnej i domowej (§ 1 ust. 2, § 6 ust. 2 i § 7 ust. 7 i 8).

W § 1 ust. 2 wskazano, że działania uprzedzające prowadzone w ramach działalności uregulowanej przedmiotowym rozporządzeniem muszą być działaniami o potwierdzonej skuteczności. Zaproponowane brzmienie ma na celu podkreślenie, że określona w przedmiotowym rozporządzeniu działalność powinna przynieść zamierzone efekty w postaci zmian w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży. Zmiany te powinny dotyczyć przede wszystkim sfery behawioralnej, postaw, intencji, przekonań czy poziomu wiedzy w kontekście występowania zachowań ryzykownych, w wyniku czego powinno dojść do poprawy wskaźników w zakresie prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży.

W § 2 ust. 2 pkt 7, dostosowując jego brzmienie do regulacji art. 1 pkt 12 ustawy – Prawo oświatowe, zwrócono uwagę na rozwój psychospołeczny ucznia lub wychowanka

i kształtowanie postaw poprzez jego udział w działaniach z zakresu wolontariatu, w życiu społecznym oraz angażowanie się w działalność organizacji społecznych. W dotychczasowym brzmieniu tego przepisu akcentowano głównie rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej oraz angażowanie się uczniów w prace organizacji społecznych, w tym harcerskich. Obecne brzmienie przepisu przenosi akcent z aktywności i działań na rzecz ich efektów w rozwoju psychospołecznym ucznia.

Oprócz dostosowania § 5 ust. 3 pkt 1 do regulacji wynikających z art. 9 ust. 2 ustawy o zdrowiu publicznym, w tym przepisie zwrócono uwagę, że dobór odpowiedniego programu w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii powinien uwzględniać wyniki przeprowadzonej diagnozy oraz cele profilaktyczne. Zmiana ta ma zwrócić uwagę realizatorów działań profilaktycznych na trafniejszy dobór programów, dobrych praktyk do zdiagnozowanych potrzeb i przyjętych kierunków zmian w środowisku szkoły lub placówki, co zapewni większą skuteczność podejmowanych działań.

Rozbudowano dotychczasową regulację § 6 ust. 2 dotyczącą diagnozy, która stanowi podstawę do podejmowania działań dotyczących uczniów lub wychowanków, rodziców, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły lub placówki w zakresie uregulowanym w przedmiotowym rozporządzeniu, wskazując że diagnoza w każdym roku szkolnym powinna być przygotowana w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego (tak aby termin ten był spójny z 30-dniowym terminem jaki przewiduje art. 84 ust. 3 ustawy – Prawo oświatowe na przyjęcie programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły lub placówki). Podkreślono także obowiązek ujęcia w diagnozie zagrożeń związanych z używaniem środków zastępczych oraz opracowania jej we współpracy z podmiotami, z którymi szkoła lub placówka może współpracować przy prowadzeniu działalności uregulowanej w przedmiotowym rozporządzeniu. W nowym ust. 5 w § 6 podkreślono usytuowanie działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii podejmowanych na podstawie ww. diagnozy w działalności szkoły, wskazując że prowadzone w szkole działania wynikające z diagnozy powinny wpisywać się w program wychowawczo-profilaktyczny szkoły lub placówki i być jego integralną częścią (zgodnie z art. 26 ustawy – Prawo oświatowe program wychowawczo-profilaktyczny obejmuje treści i działania wychowawcze skierowane do uczniów, oraz treści i działania profilaktyczne dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców).

Uzupełnienie regulacji zwartych w § 7 ust. 7 i 8 ma zagwarantować, że w przypadku zagrożeń związanych z używaniem środków zastępczych (tzw. dopalaczy), będących szczególnym zagrożeniem dla życia i zdrowia dzieci i młodzieży w wieku szkolnym będą podejmowane przede wszystkim działania o potwierdzonej skuteczności. Istotne jest, aby działania te odbywały się we współpracy z przedstawicielami państwowych wojewódzkich i państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych lub Policji, którzy mają doświadczenie w realizacji tego typu działań, tak aby prowadzona w szkole i placówce profilaktyka przyczyniała się do minimalizowania ryzyka stosowania tzw. dopalaczy przez dzieci i młodzież, ponieważ eksperymentowanie lub problemowe używanie takich substancji przez

młodzież prowadzi do poważnych problemów zdrowotnych i rozwojowych i powoduje bezpośrednie zagrożenie zdrowia a nawet życia.

W związku z wprowadzeniem regulacji kładących szczególny nacisk na konieczność prowadzenia działań profilaktycznych wymierzonych w używanie środków zastępczych, przepis przejściowy zawarty w § 2 wskazuje na obowiązek uzupełnienia w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia diagnozy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem środków zastępczych. W konsekwencji powyższego oraz biorąc konieczność wpisywania się działań wynikających z uprzednio przeprowadzonej diagnozy w program wychowawczo-profilaktyczny szkoły lub placówki przewidziano także 30-dniowy termin uzupełnienia programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły lub placówki o wyniki diagnozy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem środków zastępczych.

Rozporządzenie wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Zaproponowane w zakresie daty wejścia w życie rozporządzenia rozwiązanie nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego oraz jest podyktowane ważnym interesem publicznym, ponieważ umożliwi podjęcie w szkołach i placówkach działań profilaktycznych w zakresie zagrożeń związanych z używaniem środków zastępczych jeszcze w bieżącym roku szkolnym w celu minimalizowania ryzyka używania takich substancji, które mogą powodować poważne problemy zdrowotne i rozwojowe oraz bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.